

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ.В.ПОРІКА
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

галузь знань	19 Архітектура та будівництво
спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
кваліфікація	фаховий молодший бакалавр з геодезії та землеустрою
відділення	«Землевпорядкування»

2024-2025 навчальний рік

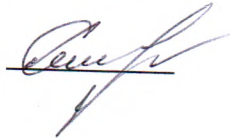
Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій кваліфікації фаховий молодший бакалавр з геодезії та землеустрою - Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ», 2025. - 21 с.

Укладач: Н.М. Романова – викладач землевпорядних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії»

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії 193 Геодезія та землеустрій

Протокол від 17.01.2025 р. № 7

Голова циклової комісії

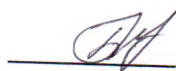

Ольга ЛЯШЕНКО

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»

Протокол від 30.01.2025 р. № 3

Голова методичної ради

Тетяна БОНДАРЄВСЬКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	5
3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	7
6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
7.1. Лекції	10
7.2. Практичні заняття	13
7.3. Самостійна робота	13
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	15
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024-2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 60 годин (лекції – 40, практичні заняття – 20), самостійна робота студентів – 60 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 19 Архітектура та будівництво	Нормативна
Кількість розділів – 2	Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 120		2-й
		Семестр
		4-й
		Лекції
		40 годин
		Практичні
		20 годин
		Самостійна робота
		60 годин
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 години	Освітньо-кваліфікаційний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Вид контролю: екзамен (іспит)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Метою дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» є: набуття здобувачем вищої освіти компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері охорони праці; надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завданням дисципліни є навчити здобувачів вищої освіти: аналізувати умови безпеки людини у побуті та на виробництві; вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу; забезпечення безпеки та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях; формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятної ризику.

Як результат вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

- характеристики навколишнього, виробничого й побутового середовища;
- небезпечні й шкідливі фактори середовища і наслідки їх негативних дій;
- засоби й методи підвищення безпеки й екологічності технічних засобів і технологічних процесів;
- характеристики осередків ураження, які виникають у надзвичайних ситуаціях мирного й воєнного часу;
- способи захисту населення від уражаючих факторів аварії, катастроф,
- стихійного лиха й застосування сучасної зброї;
- основи організації і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

вміти:

- практично здійснювати заходи щодо підвищення безпеки й екологічності засобів і технологічних процесів;
- здійснювати заходи щодо самозахисту виробничого персоналу,
- населення від наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха і застосування

сучасної зброї;

- оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку й обстановку, яка може виникнути в результаті стихійного лиха та аварії, приймати відповідні рішення.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» базується на знаннях таких дисциплін, а саме «Біології», «Фізики», «Екології», «Психології», «Валеології», «Філософії», «Соціології», «Організація виробництва», «Гігієни та санітарії», «Правознавства».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
PH17	Проектувати заходи з охорони праці і безпеки життєдіяльності в галузі та забезпечувати їх виконання.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Загальний обсяг навчального часу, відведеного на вивчення дисципліни складає 120 годин, у тому числі – 40 годин лекцій, 20 годин практичних занять, 60 годин – самостійна робота студентів.

Програму дисципліни поділено на два розділи. Підсумковий контроль передбачає складання іспиту

Розділ 1 – Основи охорони праці

Тема 1.1 Вступ. Загальні питання охорони праці.

Тема 1.2 Законодавчі та нормативні бази України з охорони праці.

Тема 1.3 Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Тема 1.4 Навчання з питань охорони праці.

Тема 1.5 Соціальне страхування від нещасних випадку та професійного захворювання.

Тема 1.6 Виробничий травматизм та професійні захворювання.

Тема 1.7 Повітря робочої зони. Освітлення виробничих приміщень.

Тема 1.8 Фізіологія та психологія праці.

Тема 1.9 Повітря робочої зони.

Тема 1.10 Пожежна безпека.

Розділ 2 – Безпека життєдіяльності

Тема 2.1 Категорії та поняття в безпеці життєдіяльності, таксономія небезпек.

Тема 2.2 Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Тема 2.3. Середовище життєдіяльності людини.

Тема 2.4 Біологічні небезпеки.

Тема 2.5 Характеристика осередків ядерного, хімічного та бактеріологічного ураження.

Тема 2.6 Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їх наслідки.

Тема 2.7 Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.

Тема 2.8 Засоби індивідуального та колективного захисту та надання першої медичної допомоги.

Тема 2.9 Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій, локалізація та ліквідація НС Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД.

Тема 2.10 Правове забезпечення та управління безпекою життєдіяльності.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	У тому числі			
	Усього	Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота
1				
Розділ 1 – Основи охорони праці				
Тема 1.1 Вступ. Загальні питання охорони праці.	4	2	-	2
Тема 1.2 Законодавча та нормативна база України з охорони праці.	6	2	2	2
Тема 1.3 Державне управління охороною праці та організація ОП на підприємстві.	8	2	2	4
Тема 1.4 Навчання з питань охорони праці.	4	2	-	2
Тема 1.5 Соціальне страхування від нещасних випадку та професійного захворювання.	2	2	-	-
Тема 1.6 Виробничий травматизм та професійні захворювання.	4	2	2	-
Тема 1.7 Повітря робочої зони. Освітлення виробничих приміщень.	4	2	2	-
Тема 1.8 Фізіологія та психологія праці.	8	2	-	6
Тема 1.9 Повітря робочої зони.	8	2	-	6
Тема 1.10 Пожежна безпека.	12	2	-	10
Разом за розділом 1	60	20	8	32
Розділ 2 – Безпека життєдіяльності				
Тема 2.1 Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	6	2	-	4
Тема 2.2 Ризик як кількісна оцінка небезпек.	8	2	2	4
Тема 2.3 Середовище життєдіяльності людини.	8	2	-	6
Тема 2.4 Біологічні небезпеки.	4	2	-	2

Тема 2.5 Характеристика осередків ядерного, хімічного та бактеріологічного ураження.	6	2	4	-
Тема 2.6 Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їх наслідки.	10	2	4	4
Тема 2.7 Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.	2	2	-	-
Тема 2.8 Засоби індивідуального та колективного захисту та надання першої медичної допомоги.	6	2	2	2
Тема 2.9 Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій, локалізація та ліквідація НС Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД.	6	2	-	4
Тема 2.10 Правове забезпечення та управління безпекою життєдіяльності.	4	2	-	2
Разом за розділом 2	60	20	12	28
Усього годин:	120	40	20	60

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 ЛЕКЦІЇ

Тема і зміст лекції	К-ть годин
1	2
Розділ 1 – Основи охорони праці	
Тема 1.1 Вступ. Загальні питання охорони праці. Зміст навчальної дисципліни. Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни “Охорони праці”. Суб’єкти і об’єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.	2
Тема 1.2 Законодавча та нормативна база України з охорони праці. Актуальність охорони праці у виробничому процесі. Закон України «Про охорону праці». Кодекс законів про працю України. Державне соціальне страхування. Державні нормативні акти з охорони праці. Державний нагляд, відомчий, громадський та регіональний контроль за охороною праці. Служба охорони праці підприємства. Адміністративно-громадський контроль за охороною праці на виробництві. Відповідальність працівників за порушення законодавства та нормативних актів з охорони праці.	2
Тема 1.3 Державне управління охороною праці та організація ОП на підприємстві. Державне управління охороною праці. Контроль за охороною праці. Атестація робочих місць за умовами праці. Економічні аспекти охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві. Комісія з питань охорони праці на підприємстві.	2
Тема 1.4 Навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання працівників на підприємстві. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб. Організація і проведення інструктажів з питань охорони праці. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи.	2
Тема 1.5 Соціальне страхування від нещасних випадку та професійного захворювання. Права та обов’язки застрахованого. Права та обов’язки роботодавця як страхувальника. Нещасний випадок. Завданнями страхування від нещасного випадку. Страхові експерти з охорони праці. Об’єкти та	2

суб'єкти страхування. Страхувальний ризик і страхувальний випадок. Джерелами фінансування Фонду соціального страхування від нещасних випадків.	
Тема 1.6 Виробничий травматизм та професійні захворювання. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві. Аналіз і профілактика професійних захворювань та виробничого травматизму. Планування та фінансування робіт з охорони праці. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійних захворювань.	2
Тема 1.7 Повітря робочої зони. Освітлення виробничих приміщень. Законодавство в галузі гігієни праці. Повітря робочої зони. Вентиляція виробничих приміщень. Освітлення виробничих приміщень.	2
Тема 1.8 Фізіологія та психологія праці. Фізіологічні та психологічні особливості праці. Значення адаптації в трудовому процесі. Вплив втоми та стресу на безпеку праці. Поняття мобінгу. Гігієнічна класифікація умов праці.	2
Тема 1.9 Повітря робочої зони. Вплив параметрів мікроклімату на організм людини. Гігієнічне нормування параметрів повітря робочої зони. Загальні заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Призначення та класифікація систем вентиляції. Кондиціонування повітря робочої зони. Системи опалення. Освітлення виробничих приміщень. Електромагнітні поля та випромінювання оптичного та радіочастотного діапазону.	2
Тема 1.10 Пожежна безпека. Основні поняття та визначення пожежної безпеки. Загальна схема забезпечення пожежної безпеки. Пожежо- та вибухонебезпечні властивості речовин і матеріалів. Порядок дій у разі виникнення пожежі.	2
Разом за розділом 1	20
Розділ 2 – Безпека життєдіяльності	
Тема 2.1 Категорії та поняття в безпеці життєдіяльності, таксономія небезпек. Модель життєдіяльності людини. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Теоретичні та методологічні основи БЖД. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію.	2
Тема 2.2 Ризик як кількісна оцінка небезпек. Ризик, як інструмент забезпечення безпеки складних систем. Методичні підходи до визначення ризику. Індивідуальний та груповий ризик. Рівні ризику. Концепція прийнятності ризику. Управління виявленим ризиком.	2
Тема 2.3 Середовище життєдіяльності людини. Навколишнє середовище та середовище життєдіяльності людини.	2

Класифікація негативних факторів. Негативні фактори активної групи та способи захисту від них. Психологічні аспекти безпеки.	
Тема 2.4 Біологічні небезпеки. Отруйні рослини. Отруйні тварини. Патогенні організми. Біологічна зброя.	2
Тема 2.5 Характеристика осередків ядерного, хімічного та бактеріологічного ураження. Осередок ядерного ураження. Осередок хімічного зараження. Осередок бактеріологічного зараження.	2
Тема 2.6 Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їх наслідки. Природні небезпеки. Техногенні небезпеки. Аварії з викидом СОР. Соціально-політичні небезпеки. Комбіновані небезпеки. Небезпеки у сучасному урбанізованому середовищі.	2
Тема 2.7 Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Причини виникнення та класифікація НС. Запобігання виникненню НС. Інформація про загрозу або виникнення НС, поведінка та дії в цих умовах. Оперативне управління за умов НС. Пункти управління надзвичайних ситуацій. Організація ліквідації наслідків НС. Карантинні та інші санітарно-протиепідемічні заходи. Організація життєзабезпечення населення.	2
Тема 2.8 Засоби індивідуального та колективного захисту та надання першої медичної допомоги. Колективні засоби захисту. Індивідуальні засоби захисту (ІЗЗ). Ліквідація наслідків НС. Надання першої медичної допомоги.	2
Тема 2.9 Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій, локалізація та ліквідація НС Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД. Основні принципи та способи захисту населення та територій від НС. Оповіщення та інформування у сфері ЦЗ. Засоби індивідуального та колективного захисту. Евакуаційні заходи. Життєзабезпечення постраждалих. Ліквідація наслідків НС.	2
Тема 2.10 Правове забезпечення та управління безпекою життєдіяльності. Основна законодавча база з безпеки життєдіяльності людини Конституція. Організаційно-методична та нормативна основи системи управління безпекою життєдіяльності.	2
Разом за розділом 2	20
Усього годин	40

7.2 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ п/п	Назви тем	К-ть годин
1	Служба охорони праці на підприємстві.	2
2	Оцінка ефективності модернізації та заходів щодо охорони праці.	2
3	Методи аналізу виробничого травматизму та професійної захворюваності.	2
4	Мікроклімат виробничих приміщень.	2
5	Ризик як оцінка небезпеки.	2
6	Оцінка радіаційної обстановки.	2
7	Оцінка хімічної обстановки.	2
8	Надзвичайні ситуації соціального, природного та техногенного походження.	2
9	Оцінювання захисних споруд.	2
10	Надання долікарської медичної допомоги постраждалим.	2
Усього годин		20

7.3 САМОСТІЙНА РОБОТА

	Назви тем	К-ть годин
Розділ 1. Охорона праці		
1	Основні визначення в охороні праці.	2
2	Нормативні акти з питань охорони праці. Міждержавна система стандартів безпеки праці (ССБП).	2
3	Державне управління охороною праці. Держава на захисті життя і гідності людини. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. Основні завдання та права комісії. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів.	4
4	Стимулювання охорони праці. Атестація робочих місць за умовами праці.	2
5	Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини.	4
6	Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.	2
7	Нормування шуму, ультразвуку та інфразвуку. Захист від	2

	шкідливого впливу шуму, інфразвуку та ультразвуку.	
8	Дія електричного струму на організм людини. Технічні засоби електробезпечності. Техніка безпеки під час користування електроприладами і надання першої медичної допомоги в разі ураження електричним струмом.	4
9	Показники вибухопожежонебезпечних властивостей речовин і матеріалів. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту.	4
10	Пожежна сигналізація. Вогнегасні засоби. Дії персоналу при виникненні пожежі.	6
Разом за розділом 1		32
Розділ 2 – Безпека життєдіяльності		
11	Безпека життєдіяльності (БЖД) як галузь знань та нормативна дисципліна. Історія розвитку й сучасний стан БЖД людини в Україні.	4
12	Розподіл підприємств, установ та організацій за ступенем ризику їхньої господарської діяльності щодо забезпечення безпеки та захисту населення і територій від НС. Якісний аналіз небезпек.	4
13	Психологічні аспекти безпеки. Поняття про систему сприйняття і аналізу навколишнього середовища. Характеристика основних аналізаторів, що мають найбільше значення у забезпеченні безпеки життєдіяльності. Психологічні особливості людини. Значення нервової системи в життєдіяльності людини. Психіка і атрибути людини. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	6
14	Біологічно небезпечні фактори та захист від них. Психофізіологічні фактори небезпек.	2
15	Техногенні небезпеки. Техногенні небезпеки та їх уражаючі фактори.	4
16	Надання першої допомоги при переломах, опіках, шоці, непритомності і поразці електричним струмом	2
17	Ліквідація наслідків НС. Структура ЦЗ на об'єкті господарської діяльності. Заходи цивільного захисту на ОГД.	4
18	Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у НС.	2
Разом за розділом 2		28
Усього годин		60

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, малюнки і табличний матеріал, дискусійні обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань. На заняттях студенти, використовуючи теоретичний матеріал, приймають рішення та проводять відповідні розрахунки.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

У процесі вивчення дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- іспит.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі та тестовій формі.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу шляхом складання контрольних тестових завдань;
- за практичних занять – перевірка та захист розрахункових завдань.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на іспиті у формі тестування, усної відповіді та виконання розрахунків.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахунки, практичні роботи, зроблені доповіді, презентації, активність під час дискусій.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за дванадцятибальною шкалою на II курсі вивчення дисципліни.

Критерії оцінювання виконання практичних робіт

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями. Виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу
II. Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні
	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою вчителя логічно відтворити значну його частину
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою вчителя може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки
III. Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних суджень
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом учителя, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом вчителя
	9	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
IV. Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених учителем
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує отримані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Схеми, малюнки, таблиці.

Технічні засоби:

1. Ноутбук.
2. Мультимедіапроектори та телевізори в навчальних аудиторіях.
3. Комп'ютерний клас для проведення підсумкового тестового контролю знань студентів.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Засоби виявлення радіаційного та хімічного забруднення» з дисципліни «Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці» [Електронний ресурс] : для студентів усіх спеціальностей та форм навчання. / Укл. : М. О. Журавель, О. Б. Курков – Запоріжжя : Каф. ОП і НС, НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 23 с. – URL: <http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/6631>.

2. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Дослідження природної освітленості виробничих приміщень» з дисципліни «Основи охорони праці» : для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання. / Укл. : О. В. Коробко, Ю. В. Якімцов, Ю. І. Троян – Запоріжжя: ЗНТУ, 2016. – 14 с.

3. Методичні вказівки до розрахунково-графічної роботи «Прогнозування наслідків впливу (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті» з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основами охорони праці» : для студентів усіх спеціальностей, денної форми навчання / Укл.: Журавель М. О., Петрищев А. С., Журавель С. М. – Запоріжжя: каф. охорони праці і навколишнього середовища, НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 33 с.

4. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Дослідження штучного освітлення робочих місць у приміщенні» з дисципліни «Основи охорони праці» : для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання. / Укл. : О. В. Коробко, Ю. В. Якімцов, Л. О. Бондаренко, Ю. І. Троян – Запоріжжя : ЗНТУ, 2016. – 14 с.

5. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Дослідження ефективності віброізоляції для захисту від загальних виробничих вібрацій» з дисципліни «Основи охорони праці» : для студентів всіх спеціальностей всіх форм навчання. / Укл. : А. Є. Островська, С. М. Журавель – Запоріжжя: ЗНТУ, 2016 – 10 с.

6. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Дослідження виробничих вібрацій та методів боротьби з ними» з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів всіх форм навчання. / Укл. : А. С. Лавренко, М. І. Лазуткін, О. В. Нестеров, О. В. Коробко – Запоріжжя : ЗНТУ, 2014. – 18 с.

7. Методичні вказівки до лабораторної роботи на тему «Дослідження ефективності захисного заземлення» з дисципліни «Безпека життєдіяльності

фахівця з основами охорони праці» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання. / Укл. : М. О. Журавель, С. М. Журавель – Запоріжжя : Каф. ОП і НС, НУ «Запорізька політехніка», 2019. – 18 с.

Базова

1. Конституція України. [Електронний ресурс] – Чинний від 1996-06-28. : станом на 01.01.2020 р. – К. : ВР України, 1996. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – (Закон України).
2. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань [Електронний ресурс] – Чинний від 1998-01-14. : станом на 24.02.2020 р. – К. : ВР України, 1998. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр>. – (Закон України)
3. Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення [Текст] : ДБН В.2.5-76:2014. Чинний від 2014-06-01. – К. : УкрНДІЦЗ, 2014. – 38 с. – (Державні будівельні норми)
4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12.08.1949 р, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8.06.1977 р. Зібрання чинних міжнародних договорів України: Офіційне видання – Том 1: 1990-1991 рр. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001.
5. Про охорону праці [Електронний ресурс] – Чинний від 1992-10-14. : станом на 27.12.2019 р. – К. : ВР України, 1998. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>. – (Закон України)
10. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] – Чинний від 1971-12- : станом на 02.04.2020 р. – К. : ВР України, 1971. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. – (Закон України)
- Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] Чинний від 1999-09-23. : станом на 03.07.2020 р. – К. : ВР України, 1999. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>. – (Закон України)
11. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-4.12-05. – На заміну ДНАОП 0.00-4.12-99, ДНАОП 0.00-8.01-93 ; чинний від 2005-02-26. – К. : Держнагляд охорони праці України, 2005. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>. – (Нормативно-правовий акт охорони праці).
12. Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-7.11-12. – На заміну наказу МНС України від 26.12.2011 № 1350 ; чинний від 2012-03-16. – К. : МНС України, 2012. – 116 с.
- URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0226-12>. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)
13. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Ж516 Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / За ред. Є.П. Желібо. 6-е вид. - Київ.: Каравела, 2009. - 344 с.
14. Желібо Е.П., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Підручник. - К. Каравела, 2009. – 280 с.
15. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. – 6-те вид.,

перероб. І доп. К.:, 2007 р. – 332 с.

16. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці [Текст] : Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

17. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є. Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами [Текст] : Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.

18. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум. [Текст] : Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

19. Керб Л. П. Основи охорони праці. [Текст] : Навч. посіб. – К.: 2006. – 216 с.

20. Гогіташвілі Г.Г. Система управління охороною праці [Текст] : підручник / Г.Г. Гогіташвілі – Львів: Афіша, 2002. – 386 с.

21. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці [Текст] : підручник / В. Ц. Жидецький. – 5-те вид., доп. – К. : Знання, 2014. – 373 с. + 1 эл. опт. диск (CD-ROM). – ISBN 978-617-07- 0134-3

22. Жидецький В. Ц. Практикум із охорони праці [Текст] : навч. посібник / В. Ц. Жидецький В. С. Джигирей, В. М. Сторожук [та ін.] ; ред. В. Ц. Жидецький ; Українська акад. друкарства, Український держ. лісотехн. ун-т. – Львів : Афіша, 2000. – 352 с. : іл., табл. – ISBN 966-7760-09-X

Допоміжна

1. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями [Електронний ресурс] Чинний від 2004-03-24. : станом на 11.06.2013 р. – К. : КМ України, 2004. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-p>. – (Постанова).

2. Норми радіаційної безпеки України [Електронний ресурс] : ДГН 6.6.1.-6.5.001-98 (НРБУ-97). – На заміну НРБ-76/87 ; чинний від 1998-01-01. – К. : МОЗ України, 1998. – [URL:https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0062282-97](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0062282-97). – (Державний гігієнічний норматив).

3. Радіаційний захист від джерел потенційного опромінення [Електронний ресурс] : ДГН 6.6.1.- 6.5.061-2000 (НРБУ-97/Д-2000). – Чинний від 2000-12-07. – К. : МОЗ України, 2000. – [URL:https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0116488-00](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0116488-00). – (Норми радіаційної безпеки, доповнення).

4. Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України [Електронний ресурс] : ОСПУ-2005. – Чинний від 2005-05-31. – К. : МОЗ України, 2005. – [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0552-05](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0552-05). – (Державні санітарні правила).

5. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу, [Електронний ресурс]. – На заміну ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002 ; чинний від 2014-05-30. – К. : МОЗ України, 2014. – 37 с. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>. (Державні санітарні норми та правила)

6. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень, [Електронний ресурс] : ДСН 3.3.6.042-99. – Чинний від 1999-12-01. – К. : МОЗ України, 1999.– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va042282-99>.– (Державні санітарні норми)

7. Система стандартів безпеки праці. Системи вентиляційні. Загальні вимоги [Текст]: ДСТУ Б А.3.2-12:2009. На заміну ГОСТ 12.4.021-75 ; чинний від 2010-08-01. – К. :Мінрегіон України, 2010. – 13 с. – (Державний Стандарт України)

8. Опалення, вентиляція та кондиціонування [Текст] : ДБН В.2.5-67:2013. – На

заміну СНиП 2.04.05-91 ; крім розділу 5 та додатка 22. ; чинний від 2014-01-01. – К. : Мінрегіон України, 2013. – 149 с. – (Державні будівельні норми України)

9. Природне і штучне освітлення. [Текст] : ДБН В.2.5-28-2018. – На заміну ДБН В.2.5-28-2006 ; чинний з 2019-03-01. – К. : Мінрегіон України, 2018. – 133 с. – (Державні будівельні норми України)

10. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку, [Електронний ресурс] : ДСН 3.3.6.037-99. – Чинний від 1999-12-01. – К. : МОЗ України, 1999.– URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va037282-99>. – (Державні санітарні норми)

11. Захист територій, будинків і споруд від шуму. [Електронний ресурс] : ДБН В.1.1- 31:2013. – На заміну СНиП II-12-77 ; чинний від 2014-06-01. – К. : Мінрегіон України, 2014. – 48 с. – (Державні будівельні норми)

12. Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації, [Електронний ресурс] : ДСН 3.3.6.039-99. – Чинний від 1999-12-01. – К. : МОЗ України, 1999. – URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va039282-99>. – (Державні санітарні норми)

13. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів [Електронний ресурс] : ДСНіП 3.3.6.096-2002. – Чинний від 2003-03-13. – К. : МОЗ України, 2003.– URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0203-03>. – (Державні санітарні норми)

14. Вимоги до роботодавців щодо захисту працівників від шкідливого впливу електромагнітних полів [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-7.13-14. – Чинний від 2014- 03-21. – К. : Міненерговугілля України, 2014. – 116 с. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0335-14>. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)

15. Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення [Електронний ресурс] : ДБН В.2.2-28:2010. На заміну СНиП 2.09.04-87 ; чинний від 2011- 10-01. – К.: Мінрегіонбуд та житло комунгосп, 2010. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0570738-10>. – (Державні будівельні норми)

16. Система стандартів безпеки праці. Електробезпека. Загальні вимоги та номенклатура видів захисту [Текст] : ДСТУ 7237:2011. На заміну ГОСТ 12.1.019-79 ; чинний від 2011-08-01. – К. : Держспоживстандарт, 2011. – 9 с. – (Державний Стандарт України)

17. Система стандартів безпеки праці. Засоби колективного захисту працюючих. Загальні вимоги та класифікація [Текст] : ДСТУ 7238:2011. – Вперше ; у частині переліку основних видів засобів захисту працюючих (засоби колективного захисту) замінює ГОСТ 12.4.011-89 ; чинний від 2011-02-02. – К. : Держспоживстандарт України, 2011. – 11 с. – (Національний стандарт України)

18. Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація [Текст] : ДСТУ 7239:2011. – Уведено вперше ; чинний від 2011-08-

01. – К. : Держспоживстандарт України, 2011. – 11 с. – (Національний стандарт України).

19. Системи протипожежного захисту [Текст] : ДБН В.2.5-56:2014. – На заміну ДБН В.2.5-56:2010 ; СНиП 2.04.05-91 (розділи 5 та 22) ; чинний від 2015-07-01. – К. : Мінрегіон України, 2014. – 191 с. – (Державні будівельні норми)

20. Правила експлуатації та типові норми належності вогнегасників [Електронний ресурс] – На заміну НАПБ Б.03.001-2004 ; чинний від 2018-03-30. – К. : МВС України, 2018. – 23 с. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0225-18> – (Правила)

21. Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір [Текст]: ДСТУ ISO 6309:2007. – На заміну ГОСТ 12.4.026-76 в частині пунктів 1.1, 1.2, 1.4, 1.6 таблиці 5, пунктів 2.1, 2.2 таблиці 6, пунктів 4.1-4.11 таблиці 8; знаків 1.1, 1.2, 1.4, 1.6, 2.1, 2.2, 4.1-4.11 додатка 3 ; чинний від 2007-10-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 9 с. – (Державний Стандарт України)

22. Про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці [Електронний ресурс] : МОП 187. – Чинний від 2006-06-15. – Брюссель. : Міжнародна організація праці, 2006. – URL:http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_515.– (Конвенція ; Міжнародний документ)

23. Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги. [Текст] : (OHSAS 18001:2007, IDT) ; ДСТУ OHSAS 18001:2010. – На заміну ДСТУ-П OHSAS 18001:2006 ; чинний з 2011-01-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 26 с. – (Національний стандарт України)

24. Технічний регламент знаків безпеки і захисту здоров'я працівників [Електронний ресурс] – Чинний від 2009-12-07. : станом на 04.03.2016 р. – К. : КМ України, 2009. – 76 с. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1262-2009-п>. – (Постанова)

16. Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]: – URL:<http://www.president.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Верховна Рада України. – Режим доступу: URL:<http://www.rada.kiev.ua>.

3. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Кабінет Міністрів України. – URL:<http://www.kmu.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство освіти і науки України. – URL:<http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.

5. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство екології та природних ресурсів України. – URL:<http://www.menr.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Рада національної безпеки і оборони України. – URL:<http://www.rainbow.gov.ua/>.

Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Постійне представництво України при ООН. – URL:<http://www.uamission.org/>.

7. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру [Електронний ресурс] : URL:<http://chronicl.chat.ru/>.

8. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України. – URL:<http://www.eriukrtel.net/index.htm>.

9. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна служба України з питань праці (Держпраці). – URL:<http://dsp.gov.ua/>

10. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна інспекція України з питань праці. – URL:<http://dpu.gov.ua/default.aspx>